

VOORBLAD VOOR RAADSBUNDEL, bundelnummer: 3
12ini01075

1. Onderwerp:	papierloos raadsfunctioneren	
2. Voor welke raads­cyclus:	19 april / 4 ^e cyclus 2012	
3. Agendering:	☒	Raadsrotonde in Dru Cultuurfabriek
	☒	Gemeenteraadsvergadering in Dru Cultuurfabriek
	☐	Werkbezoek op locatie:
4. Behandelwijze:	☐	Bespreken
	☐	Kennis van nemen
	☐	Richting geven aan kaderstelling
	☐	Controleren
	☒	Vaststellen door gemeenteraad
5. Indien raadsrotonde, hoeveel behandel­tijd is naar schatting nodig:	☐	drie kwartier
	☒	een uur
	☐	vijf kwartier
	☐	twee uur
	☐	twee en een half uur
6. Samenvatting hoofdpunten:	Het raads­presidium stelt voor om over te gaan tot papierloos verspreiden van raads­stukken met een gewen­nings­periode. De investering komt uit de gevormde raads­reserve voor uitgestelde projecten.	
7. Aan raads­leden mee te zenden stukken:	Raads­voorstel Artikel "Praktische tips om te vergaderen met de iPad"	
8. Achterliggende stukken:		
9. Is er behoefte aan een mondelinge inleiding/ toelichting:	Korte presentatie van het gebruik van de iPad in het raads­functioneren.	
10. Zijn er burgers, bedrijven, organisaties die bericht van raads­behandeling moeten krijgen?		
11. Opmerkingen Van het Presidium:		
12 Portefeuillehouder:	Dhr. J.P.M. Alberse	
13 Meer informatie bij:	M. Looman tel.: 0315 – 292 439 m.looman@oude-ijsselstreek.nl	
14. Opmerkingen raads­griffie		

Datum raadsvergadering : 19 april 2012

Bundelnummer : 3

Onderwerp : papierloos raadsfunctioneren

Voorgestelde beslissing:

1. Overgaan tot papierloos verspreiden van raadsstukken met een gewenningsperiode.
2. Uit de gevormde raadsreserve voor uitgestelde projecten € 78.000,00 beschikbaar stellen voor de verwerving van iPads, bijbehorende Apps en overige apparatuur.
3. Onder 2 genoemde apparatuur op de gebruikelijke wijze in gebruik geven aan de in dit voorstel genoemde gebruikers.

Aanleiding

Bij wijze van experiment gebruiken 10 raadsleden sinds februari 2011 een iPad bij het raadswerk. Het is nu nog een aanvulling op de papieren raadsbundel. Deze wordt per raadsyclus in een oplage van minimaal 110 exemplaren geproduceerd. Er wordt dus nog niet volledig 'papierloos' vergaderd of gewerkt. Het uitproberen van de iPads heeft wel dit einddoel en de tijd is nu rijp, blijkt uit onze eerste ervaringen en ook elders in het land. Op 10 oktober 2011 besloot het raadspresidium aan de hand van een notitie van de raadsadviseur om voor 1 mei 2012 een besluit te nemen voor het overgaan naar het papierloos verspreiden van en vergaderen over raadsstukken en hiervoor via het raadspresidium dit raadsvoorstel aan te bieden.

Wat wordt met beslissing bereikt

- De gemeenteraad geeft als eindgebruiker een impuls aan papierloos werken in het ambtelijk en bestuurlijk voortraject van raadstukken
- Een dergelijke papierloze organisatie draagt stap voor stap bij aan kwaliteit en dynamiek door meer en snellere communicatie tussen schrijvers en beoordelaars
- Vermindering papierstroom; mogelijk beter voor het milieu (duurzaam)
- Meegaan in ontwikkeling van elektronische besluitvormingsprocessen
- Je hebt altijd de (laatste versie van) de stukken en het archief bij de hand

Argumenten om in te stemmen met voorgestelde beslissing(en)

1.1 Wat heb je er als raadslid aan?

- a) Er zal een andere/flexibele interactie ontstaan tussen fractie(s)(leden) onderling en met doelgroepen. Dit is een groeiproces waarbij gebruikers van elkaar leren.
- b) Praktische voordelen: er ontstaat een digitaal archief met een snelle zoekfunctie. U heeft (de juiste versie van) relevante documenten altijd direct paraat.

1.2 Wat heeft de gemeente er aan?

- a) Makkelijker communicatie/consultatie, minder besprekingen, minder papier, scherpere redactie: er ontstaat meer en snellere communicatie tussen schrijvers en beoordelaars (zowel intern als extern). Dat draagt wezenlijk bij aan de kracht, kwaliteit en haalbaarheid van voorstellen. Het past aldus binnen het Nieuwe Werken: technologie ondersteunt flexibiliteit en resultaatgerichtheid.
- b) Stimuleert intelligenter gebruik van het (post)registratiesysteem Corsa, door minder te printen in de stukkenstroom naar de gemeenteraad.
- c) Andere (interne) communicatie, flexibeler en dynamischer. Het stimuleert om binnen Corsa een (raads)agenda te genereren (zie "uitvoering").
- d) Er loopt een aanbestedingsprocedure voor een zaakstelsel ter verbetering van de dienstverlening. Het biedt functionaliteiten voor burgers, organisaties en medewerkers om zaken aan te melden en af te handelen vanuit huis, publieksbalie of backoffice. De raad krijgt daarmee zicht op het gehele afhandelingstraject, zelfs vóór de agendering. Papierloos werken en de daarvoor te gebruiken apparatuur sorteren daarop voor.
- e) Bovendien past deze aanpak goed in de informatie beveiligingsstrategie, en brengt de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie op een hoger niveau.

1.3 *Loopt Oude IJsselstreek voorop?*

Steeds meer gemeenten en provincies werken geheel of gedeeltelijk papierloos. Uit een peiling onder VNG-leden blijkt dat 40% van de deelnemers al met minder of zonder papier werkt. Buiten deze groep wil 78% van de bestuurders, raadsleden en ambtenaren dat de gemeente overstapt op papierloos werken.

2.1 *Waarom iPads?*

- a) Deze tablet heeft zich (in andere gemeenten) bewezen als zeer geschikte eReader (zie bijgaand artikel). Apple-apparatuur heeft een hoge bedrijfszekerheid en is gebruiksvriendelijk. Een groep raadsleden heeft de iPad naar tevredenheid getest. Het grootste voordeel van de iPad (ten opzichte van Androïd of laptop) is het plezierig raadplegen en annoteren van informatie. Ook de zoeksnelheid is een voordeel. Verder is de iPad een prima communicatiemiddel rondom social media.
- b) Speciaal voor de iPad heeft GemeenteOplossingen (GO) een App ontwikkelt, welke naadloos aansluit op ons raadsinformatiesysteem (de website). Deze aan te schaffen GO/App vraagt in het begin extra inspanningen van de griffie voor de ontsluiting van de raadsstukken, later wordt dit gecompenseerd als na een gewenningsperiode de papieren raadsbundel verdwijnt (vgl. kanttekening b). Burgers kunnen de App gratis downloaden.

2.2 *Hoe werkt het?*

Papierloos vergaderen met de iPad is het best uit te leggen door het te laten zien. Wie al een iPad heeft kan gratis de App (via de Appstore) van GO/raadsinformatie Amsterdam Zuidoost installeren. Tijdens de raadsrotonde zal dit voorbeeld worden getoond.

3.1 *Er is behoefte aan het digitaliseren van werkprocessen.*

Het is vanzelfsprekend te noemen dat alle politici en ambtelijke ondersteuning rondom de raad en haar vergaderingen tegelijk overgaat op een systeem van papierloos vergaderen. Naast de iPad kan gebruik worden gemaakt van smartboards ofwel grote touchscreen PC's, hetgeen zal leiden tot vlottere besprekingen.

Kanttekeningen

- a. *De verwachting van de gebruiker kan een probleem zijn bij de invoering.*

Er zijn diverse grote organisaties (waaronder gemeenten) die een heroriëntatie doen, nadat ze met te grote snelheid de iPad hebben ingevoerd. Hierbij blijkt vaak dat digitaal werken of vergaderen heel anders is dan werken vanaf papier. Gewenning vraagt tijd. Volgens ervaringsdeskundigen zo'n zes maanden. Mogelijk heeft het in het begin ook invloed op de vergadersnelheid. Elektronisch blader je anders door een document dan op papier, daar moet je even aan wennen.
- b. *Goede instructie, (technische) ondersteuning en onder alle omstandigheden goed functioneren van apparatuur zijn noodzakelijk voor behoud van draagvlak voor papierloos vergaderen.*

De aan te schaffen Apple-tablet met bijbehorende software is gebruiksvriendelijk en heeft een hoge bedrijfszekerheid. De griffie zorgt voor een begrijpelijke introductie en instructie, de helpdesk voor technische support. Voor raadsleden kan de overgang van een vertrouwde manier van werken naar een digitale wennen zijn. Om alle raadsleden in de gelegenheid te stellen om zich de nieuwe werkwijze eigen te maken, wordt de verzending van de hardcopy raadsbundel niet onmiddellijk beëindigd. Gedurende een half jaar (van zomerreces 2012 tot krokusreces 2013) zal er een gewenningsperiode zijn waarin de raadsbundel nog tijdelijk op papier wordt verzonden aan hen die dat op prijs stellen. Zodra de verzending van hardcopy naar de raadsleden wordt gestaakt, zal dit ook gaan gelden voor het college en de abonnees
- c. *De toekomst van het ICT budget voor raadsleden.*

In deze raadsperiode beschikken de 27 raadsleden over een geormerkt I&A-budget van € 1.500,-- voor ICT-apparatuur. De aanschafwaarde incl. het gebruiksklaar maken (€ 800,--) van de iPad wordt in mindering gebracht op dit raadslidgebonden budget. Voor het geval een raadslid al meer dan € 700,-- had besteed en daardoor zijn budget overschrijdt, wordt dit niet teruggevorderd. Dit is de consequentie van tussentijds overstappen van werkmethode gedurende de raadsperiode. Het totale I&A-budget van $27 \times € 1.500,-- = € 40.500,--$ blijft beheersbaar omdat de eerste aanschaf van apparatuur voor het papierloos raadsfunctioneren uit de raadsreserve wordt bekostigd (zie paragraaf dekking). In de huidige raadsperiode kan een resterend positief budget per raadslid daarom blijven benut. Vanaf de raadsperiode 2014-2018 zal er geen vrij ICT-budget voor raadsleden meer zijn. Het I&A-budget van € 40.500,-- wordt dan in zijn geheel benut voor vervanging en beheer ICT ten behoeve van het papierloos raadsfunctioneren.

d. *Samenwerking ICT met Doetinchem*

Vanwege de samenwerking is het mogelijk de ICT apparatuur af te nemen uit de productencatalogus. Aanschaf, beheer, service en garantie van de iPads wordt daarbij geheel ondergebracht in de ICT samenwerking tegen vaste kosten per jaar. De prijs per iPad is door I&A met Doetinchem doorgesproken en aangepast op de aantallen in dit voorstel (€ 281,-- per jaar all-in. Dit is de basis voor de kosten- en dekkingsberekening).

e. *Abonnees ontvangen geen papieren raadsbundel.*

De ruim 20 externe ontvangers van raadstukken kunnen deze downloaden van de website of de gratis App installeren op een eigen iPad of Android tablet computer. Er worden op termijn (zie onder b.) géén papieren bundels meer gemaakt.

f. *Waar geen (of onvoldoende capaciteit) draadloos netwerk (WiFi) beschikbaar is kunnen geen bestanden of berichten worden opgehaald of verzonden.*

Er dient dus te allen tijde (voldoende) WiFi beschikbaar te zijn. Dit dient in de vergaderzalen gewaarborgd te zijn door I&A in samenwerking met de Dru Cultuurfabriek. Eventueel kan hiervoor de stelpost worden aangewend (zie hieronder bij kosten).

[Een andere oplossing is elke iPad uit te rusten met een 3G-abonnement. Hiermee zijn aanzienlijke extra kosten gemoeid. Deze zijn niet in dit voorstel meegenomen.]

g. *Extra functionaliteit.*

Volgens I&A bieden MacBooks extra functionaliteiten t.b.v. intensieve gebruikers zoals college en griffie. Dit is ter afweging van I&A, ook qua kosten, in eerste aanleg binnen de stelpost voor overige apparatuur (zie paragraaf kosten). Onderzocht zal worden of deze gebruikers in het kader van "Het Nieuwe Werken", BYOD en het papierloos werken efficiënter een MacBook kunnen gebruiken.

h. *Is de iPad een gadget of een trigger? Wat doet dit voorstel in de beeldvorming?*

De iPad brengt een versnelling in het denken over onderwerpen als digitaal- een zaakgericht werken, het "nieuwe werken", cloud-computing en Bring Your Own Device (BYOD) teweeg. De iPad biedt daarmee een unieke kans om deze onderwerpen, alsmede het I&A-beleid bespreekbaar te maken. De iPad is geen gadget maar een trigger.

i. *Gebruik van tablets en smartphones kan als storend ervaren worden tijdens vergaderingen.*

Het gebruik van de apparaten kan afleidend werken. Een afspraak hierover (via het reglement van orde) kan wenselijk worden.

j. *In vergaderruimtes zijn ook touchscreens nodig.*

In de vergaderruimtes (zowel in het gemeentehuis als in de Dru Cultuurfabriek zijn tijdens werk- en raadsbijeenkomsten grote touchscreens nodig om documenten voor ieder zichtbaar te presenteren en bewerken. Dit is een elementair onderdeel van het invoeren van papierloos vergaderen en het stimuleren van een papierloze raadsrouting. Voor deze aanschaf kan geput worden uit de stelpost (zie kostenparagraaf).

k. *Ook alle collegeleden en de meest raadsgerelateerde ambtenaren gaan over op papierloos verspreiden.*

Hun regelmatige betrokkenheid bij raadsbijeenkomsten alsmede de routing van raadsstukken en de impuls daarvoor van papierloze verspreiding brengt met zich mee dat de volgende 22 personen eveneens een iPad vanwege de gemeenteraad ter beschikking krijgen: 5 collegeleden, 1 gemeentesecretaris 1 directiesecretaris, 3 afdelingshoofden, 4 programmamanagers en 6 teamleiders beleid, AJBZ, en financiën (de kernafdelingen in de raadsrouting), 1 griffier en 1 raadsadviseur.

l. *Het aantal iPads voor fractieassistenten wordt afgestemd op rotonde-deelname.*

Het presidium zal nader inventariseren aan hoeveel en welke fractieassistenten een iPad in gebruik wordt gegeven. Uitgangspunt is feitelijke rotonde-deelname door fractieassistenten. Op grond van praktijkervaring wordt ervan uitgegaan dat dit de helft van de 26 fractieassistenten betreft, dus 13 iPads. Het uitgeven van iPads aan alle fractie-assistenten is functioneel en financieel niet opportuun en veroorzaakt in de volgende raadsperiode een dekkingstekort.

Kosten, dekking

Huidige raadsperiode beschikbaar:

- uit de in de jaarrekening 2010 met het oog hierop gevulde raadsreserve ¹	€ 78.000,--
- besparing drukwerkbudget per (begin) 2013 door afschaffen papieren raadsbundel	€ 7.500,--
Totaal huidige raadsperiode beschikbaar (eenmalig)	<u>€ 85.500,-</u>

Aanvangskosten ten laste van de eenmalige € 85.500,-- in huidige raadsperiode:

GO/Oude-IJsselstreek App, inclusief afkoop onderhoud t/m einde volgende raadsperiode:	€ 16.000,--
62 iPads ² - inclusief benodigde (vergader)Apps en beheer resterende raadsperiode: 2 jaar x 62 stuks x € 281,-- =	€ 34.844,--
Stelpost eenmalige kosten (touchscreens werk- en vergaderruimtes, Wifi-capaciteit vergaderzalen, extra functionaliteit intensieve gebruikers, e.e.a. in overleg met I&A):	€ 34.656,--
Maximaal beschikbaar voor dit project (eenmalig)	<u>€ 85.500,--</u>

NB. De stelpost van € 34.656,-- wordt gedurende het invoeringstraject benut voorzover nodig en nuttig, ter beoordeling van raadsgriffier en teamleider I&A en verantwoord via de beraps. Wat van de stelpost niet nodig blijkt, valt via de jaarrekening 2013 vrij voor de algemene middelen (tot en met 2013 kan het papierloos raadsfunctioneren dus worden geoptimaliseerd ter hoogte van maximaal de stelpost).

Vanaf volgende raadsperiode jaarlijks beschikbaar (per 2014):

- het ICT-budget van 27 raadsleden x € 1500,-- = €40.500,-- ofwel per jaar	€ 10.125,--
- besparing drukwerkbudget door afschaffen papieren raadsbundel, per jaar	€ 7.500,--
Totaal vanaf volgende raadsperiode beschikbaar (per jaar)	<u>€ 17.625,--</u>

Jaarlijkse kosten vanaf volgende raadsperiode (per 2014):

- 62 iPads x € 281,-- =	<u>€ 17.422,--</u>
-------------------------	--------------------

Uitvoering

Stap voor stap papierloos aanleveren

De bestaande functionaliteit van Corsa zal tijdelijk – tot aan realisatie van het zaakstelsel ten behoeve van het zaakgericht werken, waarvoor een aanbesteding is gestart - worden gekoppeld aan de raadsagenda. Hiermee kan de functionaliteit van het RIS/BIS worden verbeterd en kan de raad inderdaad papierloos vergaderen. Aandacht wordt besteed aan het elektronisch paraferen.

Uitwerking

Binnen Corsa bestaat de mogelijkheid om met een agenda te werken. Met relatief weinig technische aanpassingen kan de raadsagenda en planningslijst volledig uit Corsa worden gegenereerd. Aan de agendapunten zijn ook de stukken te koppelen. Voor de organisatie zal de verandering minimaal zijn. Binnen de griffie zal de werkwijze anders worden. Planningslijsten en raadsagenda (Word-bestanden) worden voortaan in Corsa opgebouwd en opgeslagen.

Zowel huidige internetpagina van de gemeenteraad alsmede de voorgestelde iPad applicatie van leverancier GemeenteOplossingen kan dan worden gekoppeld aan deze agenda en bijbehorende stukken.

Ook rondom het plaatsen van de stukken op de gemeentelijke pagina voor de raad zal de verandering voornamelijk bij de griffie komen te liggen.

Merkbare gevolgen in organisatie

Beleidsmedewerkers die een raadsvoorstel schrijven zullen, in plaats van het bijwerken van de centrale planningslijst van de griffie, een agendapunt via Corsa aanmelden. Alle stukken kunnen door middel van het registratiescherm in Corsa aan het agendapunt worden toegevoegd. Eindcontrole blijft in handen van griffie. Ook kan de griffie zelf de stukken aan een agendapunt toevoegen. Stukken moeten dan wel in Corsa aanwezig zijn (dit is nu ook al een eis). Al met al zullen de gevolgen voor de organisatie gering zijn.

Papierloos vergaderen

Met ondersteuning door de raadsadviseur wordt, na het papierloos verspreiden van stukken, het papierloos vergaderen geoptimaliseerd.

¹ De raadsreserve bedraagt € 88.000,--. Hiervan is €78.000 euro in de laatste jaarrekening gevormd uit door diverse omstandigheden onbenut raadsbudget uit 2010, waarbij is voorzien om dit uitgestelde raadsbudget te benutten voor de start met papierloos raadsfunctioneren. De overige € 10.000 in de raadsreserve is het spaarbedrag van € 5.000 per jaar voor de vierjaarlijkse meerdaags raadsexkursie.

² 27 raadsleden + 22 gemeentehuis (zie kanttekening k.) + 13 fractieassistenten (zie kanttekening l.) = 62.

Planning

Toezening voorstel aan presidium	22 maart 2012
Doorgeleiding door presidium naar rotonde en raad	27 maart 2012
Raadsrotonde	12 april 2012
Raadsvergadering	19 april 2012
Bestellen iPads ³ en gebruiksklaar maken	4 weken (onbekende levertijd)
Bestellen OIJ-App Gemeente Oplossingen	19 april 2012
Inrichten (vullen met data) OIJ-App	4 weken (afhankelijk van levertijd)
Uitgeven iPads	24 mei 2012 (“)
1 ^e instructiebijeenkomst (vrijdagmiddag)	25 mei 2012 (“)
2 ^e instructiebijeenkomst (dinsdagavond)	29 mei 2012 (“)
1 ^e papierloze raadsvergadering	21 juni 2012 (“)
Gewenningsperiode	tot krokusreces 2013

Personeel

De afdeling I&A en de griffie zijn belast met de uitvoering van dit voorstel.

Integraliteit

Dit voorstel is opgesteld door de griffie en meegelezen door: Toin Pijnenburg (I&A), Annemartien Berkelaar (programmamanager - zaakgericht werken) en Mattin Hubers (DIV – Corsa beheerder).

Voorlichting

De ruim 20 externe ontvangers van de papieren raadsbundels worden medio 2012 in kennis gesteld dat begin 2013 de papieren raadsbundel vervalft. Tot die tijd blijven ook zij die ontvangen. Ook voor hen geldt dus de gewenningsperiode om via de App en de website de stukken op te vragen. NB. Er is er geen sprake van abonnementskosten voor de papieren bundel, daaraan kunnen ontvangers geen rechten ontleen. Van de eerste papierloze raadsvergadering zal (met foto) verslag worden gedaan op de gemeentepagina's.

Evaluatie/verantwoording

Het raadspresidium zal het papierloos vergaderen één jaar na de invoering evalueren.

Bijlage:

Artikel “Praktische tips om te vergaderen met de iPad” uit raadsledennieuws nr. 1 van 2012.

Het raadspresidium,

J. van Urk,
raadsgriffier

J.P.M. Alberse,
voorzitter

³ Afhankelijk van prijs en functionaliteit wachten op beschikbaarheid iPad versie 3

INSTRUMENTEN VAN DE RAAD

Praktische tips om te vergaderen met de iPad

Kees van den Tempel, *directeur Phanos Management Advies*

Het gebruik van tabletcomputers en de iPad in het bijzonder, is een ware hype; directies, besturen, raden en medewerkers maken er gebruik van. En dit is dan ook direct de grootste winst. Boven het besparen op papier of uren werkt de iPad als een katalysator om nu echt digitaal te gaan werken en als krachtige impuls om Het Nieuwe Werken tot een succes te maken.

Sinds 3 maart 2009 ben ik raadslid voor de VVD in Geldermalsen. Voor mijn werk ben ik onder andere actief als kwartiermaker bij een herindeling van gemeenten op Goeree-Overflakkee waar het plaats- en tijdonafhankelijk werken in een projectorganisatie van belang is. In beide situaties werk ik sinds april 2009 met een tablet: een iPad en een Samsung Galaxy. Twee tablets om te kunnen vergelijken.

Verwachtingen

Wel is het van belang dat alle hooggespannen verwachtingen over het digitaal werken en vergaderen in goede banen worden geleid. Een snelle invoering van de iPad, zonder de informatiestromen degelijk te organiseren en zonder de gebruikers goed te begeleiden, kan tot teleurstellingen leiden.

Papier levert nu eenmaal ook bepaalde voordelen op ten opzichte van de iPad: je kunt sneller bladeren en door documenten heen scannen, een A4-tje is nog steeds groter dan een 10 inch scherm en tijdens vergaderingen zijn papieren sneller te herschikken. Het heeft mij zes tot acht maanden gekost om snel en plezierig digitaal te kunnen werken en vergaderen, terwijl ik toch een ervaren computergebruiker ben. De kracht van de iPad is vooral dat je alle informatie (documenten, e-mail, agenda, social media) bij elkaar hebt, makkelijk door documenten kunt zoeken en dat de

iPad compacter is dan een stapel papier. En de iPad levert op gezette tijden ook nog enige ontspanning op. Een belangrijke factor...!

Praktische vragen

Tijdens vele invoeringstrajecten, zijn er veel vragen gesteld. De belangrijkste staan hier op een rijtje:

Moeten we volledig papierloos gaan werken?

Complexere stukken, zoals een jaarrekening of een programmabegroting kun u beter op papier lezen. Wel kunt u de op- en aanmerkingen op de digitale versie maken, zodat u een compleet digitaal dossier hebt. Papierarm lijkt dus beter.

Wie is verantwoordelijk voor de informatie op de iPad?

Vergelijk de iPad met een tas met papier: u bent zelf verantwoordelijk voor uw eigen administratie en dus voor een degelijke back-up en voor de gevolgen van verlies en diefstal. Een back-up kunt u het beste maken met iTunes.

Hoe gaan we om met vertrouwelijk stukken?

Deze kunt u prima op uw iPad zetten, maar wellicht is het verstandig om ze op tijd te wissen of veilig op uw pc thuis op te bergen. Ook kunt u als raad er voor kiezen deze nog op papier te verspreiden.

Hoe vind ik mijn digitale op- en aanmerkingen terug?

Maak uw digitale opmerkingen zoveel mogelijk op één digitaal document (bijvoorbeeld de agenda) van de vergadering. Dit geeft rust omdat u dan niet op zoek hoeft naar de achterliggende stukken.

Wat doe ik met de beantwoording van vragen?

Probeer tijdens de vergadering ook in hetzelfde document de antwoorden in te typen, maar dan in een andere kleur, of een andere tekstbox.

Hoe kunnen wij als fractie, coalitiepartijen- en/of oppositiepartijen efficiënt informatie delen?

Een eenvoudige oplossing is Dropbox waar documenten kunnen worden gedeeld, zoals zienswijzes, concept-moties of amendementen. Maak een fractie-dropbox, een coalitie-dropbox.

Wat is de beste App om mee te vergaderen?

De beste App is iAnnotatePDF, het biedt namelijk ook de mogelijkheid om door alle documenten te zoeken.

Kan ik ook vergaderstukken ophalen van andere overlegorganen?

Wanneer u iAnnotate gebruikt, kunt u de betrokken organisatie vragen de stukken op een zogenaamde Webdav-server te plaatsen. Via iAnnotate kunt u de stukken er met één druk op de knop afhalen. Door dit met een aantal organisaties af te spreken ontstaat er zoiets als een *gemeente-cloud*.

Welke tablet is het meest geschikt om digitaal te vergaderen?

De iPad, zonder twijfel. ■

Reacties kunt u mailen naar k.van.den.tempel@phanos.nl.

Snelle invoering iPad kan tot teleurstellingen leiden

